

ΗΛΙΑΣ Β. ΜΕΣΣΙΝΑΣ

«ΤΟ ΚΑΛ»

Εκδόσεις INFOGNOMON 2024

Καλ ή Καάλ αποκαλείται η συναγωγή από τους Σεφαραδίτες Εβραίους. Η ρίζα προέρχεται από η λέξη *Κειλά*, δηλαδή κοινότητα. «Το Καλ» είναι το τρίτο βιβλίο της τριλογίας που ξεκίνησε «Η Συναγωγή» και ακολούθησε «Το Συναγώι».

Στο βιβλίο «Το Καλ» ο Ηλίας Μεσσίνας συνεχίζει το οδοιπορικό στον χώρο και τον χρόνο, με (πνευματικό) «συνοδοιπόρο» τον αείμνηστο Βολιώτη αρχιτέκτονα Σεμτώβ Σαμουήλ, ο οποίος, όπως και ο συγγραφέας, ακολούθησε ένα παρόμοιο οδοιπορικό στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Στοιχεία από το αρχείο του Σαμουήλ, που ανακαλύφθηκε

πρόσφατα, δημοσιεύονται για πρώτη φορά.

Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου «Το Καλ» ξετυλίγονται ο διάλογος, η αλληλογραφία, η σημείωση στο σημειωματάριο και η αναζήτηση πίσω από την έρευνα και την τεκμηρίωση. Ένα οδοιπορικό στο οποίο ο συγγραφέας μαζί με τον Σαμουήλ, καταγράφουν συνολικά εξήντα χρόνια ζωντανής αφήγησης για τις συναγωγές και τους ανθρώπους, τις κοινότητες και τους αρχιτέκτονες που συνδέθηκαν με αυτές.

«Ο Ηλίας Μεσσίνας είναι ένας αρχιτέκτονας που έχει αφοσιωθεί στην καταγραφή της εβραϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ελλάδας».

Mark Mazower, Ιστορικός και Συγγραφέας, Columbia University

«Ο Ηλίας Μεσσίνας έχει θέσει ως αποστολή του να τεκμηριώσει τη σωζόμενη εβραϊκή κληρονομιά της Ελλάδας».

Samuel D. Gruber, πρόεδρος του International Survey of Jewish Monuments

«Υπάρχουν άνθρωποι που, χωρίς αυτούς, ο τόπος τους θα ήταν φτωχότερος. Το σκέφτομαι αυτό και για τον Ηλία Μεσσίνα».

Γιώργος Λιάνης, πρώην υφυπουργός Πολιτισμού

«Ο Ηλίας Μεσσίνας ήταν από τους πρώτους [που] έθεσε στη δημόσια συζήτηση το θέμα της διάσωσης των συναγωγών στην Ελλάδα».

Νίκος Βατόπουλος, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Ο Ηλίας Μεσσίνας μελέτησε συστηματικά πλήθος συναγωγών, συμβάλλοντας αποφασιστικά στις έως τώρα προσπάθειες προστασίας και συντήρησης αυτών».

Μανόλης Κορρές, Αρχιτέκτονας, Ακαδημαϊκός, Καθηγητής ΕΜΠ

«Πριν τριάντα περίπου χρόνια διάβασα στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ μια επιστολή διαμαρτυρίας [του Ηλία Μεσσίνα για την] κατεδάφιση της Συναγωγής της Ξάνθης. [Χ]ρησίμευσε ως έναυσμα για να αρχίσω να μελετώ συστηματικά την ελληνοεβραϊκή ιστορία.»

Θρασύβουλος Παπαστρατής, Δικηγόρος επ' Αρείω Πάγω, ΜΑ Δημόσιας Ιστορίας